

Sygn. akt IV KS 20/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

Protokolant Danuta Bratkrajc

w sprawie **T. P.**

oskarżonego z art. 297 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 12 marca 2019 r., sygn. akt II K (...),
i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. , wyrokiem z dnia 12 marca 2019 r., sygn. akt II K (...), uniewinnił oskarżonego T. P. od popełnienia czynu z art. 297 § 1 k.k., polegającego na tym, że w dniu 15 kwietnia 2014 r. w [...] Oddziale P. S.A. w K. , działając w celu osiągnięcia pożyczki pieniężnej, przedłożył mające istotne

znaczenie dla uzyskania od P. S.A. pożyczki gotówkowej w kwocie 29 632,66 zł poświadczające nieprawdę zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach w firmie M. sp. z o.o.

Tym samym wyrokiem uznał go za winnego popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który skazał go na karę roku pozbawienia wolności.

Powyższy wyrok zaskarżony został w części uniewinniającej apelacją prokuratora. Skarżonemu wyrokowi prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu w oparciu jedynie o część zgromadzonego materiału dowodowego, to jest wnioski opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego, wyjaśnienia podejrzanego i zeznania świadków, iż oskarżony T. P. nie przedłożył w dniu 15 kwietnia 2014 r. w [...] Oddziale P. S. A. w K. poświadczającego nieprawdę zaświadczenia o zatrudnieniu w firmie M. sp. z o. o., który to błąd miał wpływ na treść orzeczenia i skutkował uniewinnieniem oskarżonego od zarzucanego mu czynu zarzuconego mu punktem pierwszym aktu oskarżenia.

Stawiając ten zarzut, prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji w zaskarżonej części i przekazanie mu sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w K. , wyrokiem z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. akt IV Ka (...), uchylił wyrok Sądu Rejonowego w K. w zaskarżonej części i w tym zakresie sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w K. z powołaniem na regułę *ne peius*, w sytuacji gdy Sąd Okręgowy dostrzegł potrzebę częściowego uzupełnienia materiału dowodowego i dopiero po stwierdzeniu, że uzupełniony materiał dowodowy prowadzi do ustalenia winy oskarżonego, może pojawić się przeszkoda z art. 454 § 1 k.p.k., stanowiąca podstawę wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego, a co za tym idzie błędem było antycypowanie pojawiania się przeszkody w postaci reguły *ne peius* już na tym etapie postępowania, skoro przed uzupełnieniem postępowania dowodowego i ustaleniem stanu faktycznego nie sposób stwierdzić jakie miałyby finalnie zapaść orzeczenie.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga jest zasadna. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Sąd Okręgowy, uchylając wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazując mu sprawę do ponownego rozpoznania, wskazał jako podstawę swojego rozstrzygnięcia przepis art. 454 § 1 k.p.k. – wyłączający możliwość skazania w postępowaniu odwoławczym oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego umorzono postępowanie. Rzecz jednak w tym, że przedstawione przez Sąd odwoławczy powody wydania orzeczenia kasatoryjnego nie odpowiadają aprobowanemu przez Sąd Najwyższy rozumieniu tego przepisu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.), zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko wadliwość wyroku uniewinniającego i potencjalna możliwość skazania w dalszym postępowaniu nie wystarczają do przyjęcia, że zaistniała przeszkoda w postaci reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. i przez to jest już dopuszczalne wydanie wyroku kasatoryjnego. Innymi słowy - art. 454 § 1 k.p.k. nie ogranicza zakresu prowadzenia postępowania odwoławczego (kontroli odwoławczej), ustalonego w oparciu o art. 437 § 2 k.p.k., który - co do zasady - przewiduje merytoryczne orzekanie w postępowaniu apelacyjnym, a ogranicza wyłącznie zakres orzekania przez sąd odwoławczy, wyłączając w określonym układzie procesowym możliwość skazania oskarżonego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNKW 2018, z.11, poz. 73).

Patrząc z tej perspektywy na argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, stwierdzić należy, iż nie uprawnia ona do przyjęcia, że wydanie wyroku kasatoryjnego w sprawie oskarżonego zostało wymuszone związaniem Sądu Okręgowego zakazem z art. 454 § 1 k.p.k. Trudno mówić, że Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok, był przekonany o konieczności skazania oskarżanego, skoro zalecił Sądowi pierwszej instancji, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy:

1. ustalił pełne dane osobowe pracownika P. S.A. o nazwisku „S.” i przesłucha tę osobę na wszystkie okoliczności związane z zarzutem przedstawionym oskarżonemu w pkt I aktu oskarżenia, w tym, czy oskarżony był osobą, która osobiście złożyła wniosek z dnia 15 kwietnia 2014 r. o przyznanie pożyczki gotówkowej, czy ta sama osoba złożyła zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach w spółce M. i o jakiej treści oraz gdzie to zaświadczenie (oryginał, odpis, kopia) się znajduje, oraz czy ta sama osoba w dniu 30 kwietnia 2014 r. podpisała upoważnienie (k. 411) w rubryce „Podpis Klienta”;
2. zwrócił się do P. S.A., czy nie odnaleziono oryginału (lub odpisu lub kopii) zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach w spółce M., które zostało złożone w dniu 15 kwietnia 2014 r.;
3. dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu badań dokumentów na okoliczność ustalenia, czy podpis złożony na oryginale dokumentu „UPOWAŻNIENIE” z dnia 30 kwietnia 2014 r. (k. 411) w rubryce „Podpis Klienta” został nakreślony przez oskarżonego T. P. .

Zauważyć przy tym trzeba, że Sąd Okręgowy, rozpoznając apelację prokuratora, w której nie podnoszono zresztą braków dowodowych postępowania, nie wskazał, aby Sąd Rejonowy dopuścił się uchybień procesowych, których sanowanie wymagałoby powtórzenia postępowania w pierwszej instancji.

Powyższe każe zatem stwierdzić, że dokonywana przez Sąd Okręgowy kontrola odwoławcza nie została doprowadzona do etapu uprawniającego go do podjęcia decyzji o uchyleniu zaskarżonego wyroku. Treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że będzie to możliwe dopiero po poszerzeniu materiału dowodowego w nakreślonych przez Sąd Okręgowy kierunkach.

W tej sytuacji zaskarżone rozstrzygnięcie uznać należy za co najmniej przedwczesne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie. Oczywistym jest, że nie wyklucza to wydania wyroku kasatoryjnego, jeżeli wyniki przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy kontroli odwoławczej, obejmującej obecnie również uzupełnienie materiału dowodowego (także z wykorzystaniem możliwości jakie daje przepis art. 396a k.p.k.) doprowadzą go do wniosku, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego oskarżonego.